

Republica Moldova

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

ACORD Nr. 1997
din 08.09.1997

**ÎNTRU GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
ȘI GUVERNUL REPUBLICII FRANCEZE
PRIVIND ÎNCURAJAREA ȘI PROTEJAREA
RECIPROCĂ A INVESTIȚIILOR***

Publicat : 30.12.2001 în Tratatul Internațional Nr. 24 art Nr : 175 Data intrării în vigoare :
03.11.1999

**Semnat la Paris, la 8 septembrie 1997.*

Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1453-XIII din 28 ianuarie 1998 ("Monitorul Oficial al Republicii Moldova" nr. 14-15 din 28.02.98).

În vigoare din 3 noiembrie 1999.

Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Franceze, denumite în continuare "Părți contractante",

dorind să consolideze cooperarea economică dintre cele două State și să creeze condiții favorabile efectuării investițiilor moldovenești în Franța și franceze în Moldova,

recunoscând că încurajarea și protejarea acestor investiții sunt procese propice stimulării transferurilor de capital și de tehnologie între cele două țări, în interesul dezvoltării lor economice,

au convenit asupra următoarelor dispoziții:

Articolul 1
Definiții

Întru aplicarea prezentului Acord:

1) Termenul investiții desemnează toată averea, cum ar fi bunurile, drepturile și toate felurile de interese și, în particular, dar nu exclusiv:

a) bunurile mobiliare și imobiliare, precum și toate celelalte drepturi reale, cum ar fi ipotecile, privilegiile, uzufructul, garanțiile și toate drepturile analoge;

b) acțiunile, primele de emisie și celelalte forme de participare, chiar minoritare sau indirecte, în societățile constituite în teritoriul uneia dintre Părțile contractante;

c) obligațiunile, creanțele și drepturile la toate prestațiile, care au valoare economică;

d) drepturile de proprietate intelectuală, comercială și industrială, cum ar fi drepturile de autor, brevetele de invenție, licențele, mărcile depuse, modelele și machetele industriale, procedeele tehnice, know-how-ul, numele depuse și goodwill-ul;

e) concesiunile acordate prin lege sau în virtutea unui contract, mai ales concesiunile legate de

cercetarea, explorarea, extragerea sau exploatarea resurselor naturale, inclusiv cele care se află în spațiul maritim al Părților contractante.

Se subînțelege că averea numită trebuie să fie sau a fost investită în conformitate cu legislația acelei Părți contractante, pe teritoriul sau în spațiul maritim al căreia a fost efectuată investiția, înainte sau după intrarea în vigoare a prezentului Acord.

Orice modificare a formei investiției de avere nu afectează calificarea ei ca investiție, cu condiția că această modificare nu contravine legislației Părții contractante pe teritoriul sau în spațiul maritim al căreia este realizată investiția.

2) Termenul *cetățeni* desemnează persoanele fizice, care posedă cetățenia uneia dintre Părțile contractante.

3) Termenul *societăți* desemnează toate persoanele juridice, constituite în teritoriul uneia dintre Părțile contractante, în conformitate cu legislația acesteia, și posedă sediul lor social sau controlate, direct sau indirect, de cetățenii uneia dintre Părțile contractante sau de persoanele juridice, care posedă sediul lor social în teritoriul uneia dintre Părțile contractante și sunt constituite în conformitate cu legislația acesteia.

4) Termenul *venituri* desemnează toate valorile rezultate dintr-o investiție - beneficiile, obligațiile sau interesele pe parcursul unei perioade date.

Veniturile din investițiile și, în caz de reinvestire — veniturile de la reinvestirea acestora se bucură de aceeași protecție ca și investițiile.

5) Prezentul Acord se aplică pe teritoriul fiecărei Părți contractante, precum și spațiului maritim al fiecărei Părți contractante, în continuare definit ca *zonă economică și platou continental* , care se întinde dincolo de limita apelor teritoriale ale fiecărei Părți contractante și asupra cărora acestea își exercită drepturile suverane și jurisdicția, în conformitate cu normele dreptului internațional în scopuri de cercetare, exploatare și ocrotire a resurselor naturale.

Articolul 2

Încurajarea și admiterea investițiilor

Fiecare dintre Părțile contractante admite și încurajează, în cadrul legislației și prevederilor prezentului Acord, investițiile efectuate de Cetățenii și societățile celeilalte Părți contractante pe teritoriul și în spațiul său maritim.

Articolul 3

Tratamentul just și echitabil

Fiecare Parte contractantă se angajează să asigure pe teritoriul și în spațiul său maritim, conform principiilor dreptului internațional, un tratament just și echitabil investițiilor cetățenilor și societăților celeilalte Părți contractante și să facă astfel ca exercitarea dreptului astfel recunoscut pentru un tratament just și echitabil să nu fie împiedicată nici de jure, nici de facto. În particular, dar nu exclusiv, sunt considerate ca fiind obstacole de jure sau de facto pentru un tratament just și echitabil toate restricțiile pentru cumpărarea și transportarea materiilor prime și auxiliare, a energiei și a combustibilului, precum și mijloacele de producție și de exploatare de toate felurile, toate obstacolele în calea vânzării și transportării produselor în interiorul țării și în străinătate, precum și alte măsuri cu efect analog.

Părțile contractante vor examina cu bunăvoință, în cadrul legislației naționale, cererile de intrare și de autorizare a aflării, muncii și deplasării, prezentate de cetățenii unei Părți contractante, în virtutea dreptului unei investiții realizate pe teritoriul sau în spațiul maritim al celeilalte Părți contractante.

Articolul 4

Tratamentul național și tratamentul de națiunea cea mai favorizată

Fiecare Parte contractantă va aplica, pe teritoriul său și în spațiul său maritim, cetățenilor sau societăților celeilalte Părți, în ceea ce privește investițiile lor și activitățile legate de aceste investiții, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat cetățenilor și societăților lor sau tratamentul acordat cetățenilor sau societăților națiunii celei mai favorizate, dacă acesta este mai avantajos. În acest context, cetățenii autorizați să lucreze pe teritoriul și în spațiul maritim al uneia dintre Părțile contractante trebuie să poată beneficia de facilitățile materiale apropiate pentru exercitarea activității lor profesionale.

Acest tratament nu se va răsfrânge asupra privilegiilor, pe care o Parte Contractantă le acordă cetățenilor și societăților unui terț stat, în virtutea participării sau asocierii sale la o zonă de comerț liber, uniune vamală, piață Comună sau la toate celelalte forme de organizare economică regională.

Prevederile acestui articol nu se vor aplica chestiunilor fiscale.

Articolul 5

Deposedarea și indemnizarea

1) Investițiile efectuate de cetățenii sau societățile unei sau altei Părți contractante beneficiază, pe teritoriul și în spațiul maritim al celeilalte Părți contractante, de protecție și securitate deplină și totală.

2) Părțile contractante nu vor întreprinde măsuri de expropriere sau naționalizare sau orice alte măsuri cu efect de deposedare, în mod direct sau indirect, contra investițiilor ce aparțin cetățenilor și societăților celeilalte Părți contractante, pe teritoriul și în spațiul său maritim, dacă acestea nu sunt introduse într-un scop de interes public și cu condiția să nu fie discriminatorii sau contrare unui argument particular.

Toate măsurile de posedare, care vor fi întreprinse, trebuie să fie garantate cu plata unei indemnizații prompte și adecvate, a cărei sumă totală, egală cu valoarea reală a investițiilor în cauză, să fie evaluată în raport cu situația economică normală și anterioară oricărei primejdii de deposedare.

Această indemnizare, suma sa totală și modalitățile sale de plată vor fi fixate anterior datei deposedării. Această indemnizare va fi efectiv realizabilă, plătită fără întârzieri și liber transferabilă. Ea va include dobânda calculată la cursul de piață apropiat pînă la data plății.

3) Cetățenii sau societățile unei dintre Părțile contractante, ale căror investiții vor avea de suferit pierderi din cauza unui război sau oricărui alt conflict armat, revoluții, stări de urgență națională sau revolte survenite pe teritoriul sau în spațiul maritim al celeilalte Părți contractante, vor beneficia din partea ultimei de un tratament nu mai puțin favorabil decît cel acordat propriilor săi cetățeni sau societăți, sau decît cel acordat națiunii celei mai favorizate.

Articolul 6

Transferul liber

Fiecare Parte contractantă, pe teritoriul sau în spațiul maritim al căreia a fost efectuată investiția de către cetățenii sau societățile celeilalte Părți contractante, va acorda acestor cetățeni sau societăți transferul liber al:

- a) dobânzilor, dividendelor, beneficiilor și altor venituri curente;
- b) câștigurilor derivate din drepturile imateriale specificate la paragraful 1), punctele d) și e) ale articolului 1;
- c) plățile efectuate pentru rambursarea împrumuturilor regulamentar contractate;
- d) venitului din cesiune sau din lichidarea totală sau parțială a investiției, inclusiv plusvaloarea capitalului investit;
- e) indemnizărilor pentru deposedarea sau pagubă, prevăzute în articolul 5 și paragrafele 2) și 3) menționate mai sus.

Cetățenii fiecărei Părți contractante, care au fost autorizați să lucreze pe teritoriul sau în spațiul maritim al celeilalte Părți contractante în virtutea unei investiții convenite, sunt în aceeași măsură autorizați să transfere în țara lor de origine o parte apropiată din remunerarea lor.

Transferurile menționate în paragrafele precedente vor fi efectuate fără întârzieri, la rata de schimb normală oficial aplicată la data transferului.

Articolul 7

Reglementarea diferendelor dintre un investitor și o parte contractantă

Orice diferend dintre o Parte contractantă și un cetățean sau o societate a celeilalte Părți contractante referitor la investiții va fi soluționat amiabil între cele două părți implicate.

Dacă un astfel de diferend nu poate fi soluționat în termen de șase luni din momentul când a fost inițiat de una dintre părțile la diferend, acesta va fi supus, la cererea uneia dintre părți, pentru arbitrarea Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții (C.I.R.D.I.), creat prin Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții dintre State și cetățenii altor State, semnat la Washington, la 18 martie 1965.

Articolul 8

Garanția și subrogarea

1) În măsura, în care reglementările uneia dintre Părțile contractante prevede o garanție pentru investițiile efectuate în străinătate, aceasta poate fi acordată, în cadrul unei examinări a fiecărui caz în parte, investițiilor efectuate de cetățenii sau societățile acestei Părți contractante pe teritoriul sau în zona maritimă a celeilalte Părți contractante.

2) Investițiile cetățenilor și societăților uneia dintre Părțile contractante pe teritoriul sau în spațiul maritim al celeilalte Părți contractante nu vor putea obține o garanție vizată în paragraful de mai sus, fără obținerea, în prealabil, a acordului ultimei Părți contractante.

3) Dacă o parte contractantă, în virtutea unei garanții acordate unei investiții realizate pe teritoriul

sau în spațiul maritim al celeilaltei Părți contractante, efectuează plăți unui dintre cetățenii săi sau uneia dintre societățile sale, ea va fi, prin aceasta, subrogată în drepturile și acțiunile acestui cetățean sau ale acestei societăți.

4) Plățile sus-menționate nu afectează drepturile beneficiarului de garanție de a recurge la C.I.R.D.I. sau de a continua acțiunile inițiate în acesta pînă la realizarea procedurii.

Articolul 9

Angajamente specifice

Investițiile, care constituie obiectul unui angajament particular al uneia dintre Părțile contractante, în ceea ce privește cetățenii și societățile celeilalte Părți contractante, sunt reglementate, fără a aduce prejudicii prevederilor prezentului Acord, de clauzele acestor angajamente în măsura, în care acestea conțin prevederi mai favorabile decât cele prevăzute în prezentul Acord.

Articolul 10

Soluționarea diferendelor dintre Părțile contractante

1) Diferendele privind interpretarea și/sau aplicarea prezentului Acord trebuie soluționate, dacă este posibil, prin consultări directe între Părțile contractante.

2) Dacă pe parcursul a șase luni din momentul provocării de către una din Părțile contractante diferendul nu va fi reglementat, acesta va fi supus, la cererea uneia dintre Părțile contractante, unui Tribunal de arbitraj.

3) Tribunalul de arbitraj menționat mai sus va fi constituit pentru fiecare caz aparte în modul următor: fiecare Parte contractantă va desemna câte un membru și acești doi membri vor numi de comun acord un cetățean al unui stat terț, care va deveni președinte al Tribunalului. Toți membrii trebuie să fie numiți în termen de două luni începând cu data, în care una din Părțile contractante a notificat celeilalte Părți contractante intenția sa de a supune diferendul arbitrării.

4) Dacă termenele specificate în paragraful 3) nu au fost respectate, una din Părțile contractante, în lipsa altei înțelegeri, va invita Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite să efectueze desemnările necesare. Dacă Secretarul General este cetățean al uneia dintre Părțile contractante sau dacă, din alte considerente, este împiedicat în exercitarea acestei funcțiuni, adjunctul Secretarului General, următorul în ierarhie și nefiind cetățean al uneia din Părțile contractante va efectua desemnările necesare.

5) Tribunalul de arbitraj va adopta deciziile prin majoritate de voturi.

Aceste decizii vor fi definitive și obligatorii pentru Părțile contractante.

Tribunalul își va stabili de sine stătător regulamentul. La cererea uneia dintre Părțile contractante, acesta va comenta decizia adoptată. Dacă Tribunalul nu va hotărî altfel, ținând cont de circumstanțele particulare, cheltuielile pentru procedurile de arbitraj, inclusiv vacanțele arbitrilor, vor fi repartizate între Părțile contractante în părți egale.

Articolul 11

Intrarea în vigoare și durata

Fiecare Parte contractantă va notifica celeilalte Părți contractante îndeplinirea procedurilor interne necesare intrării în vigoare a prezentului Acord, care va avea efect într-o lună de la data primirii ultimei notificări.

Acordul este încheiat pentru o perioadă inițială de zece ani. Acesta va rămâne în vigoare după termenul în cauză pînă când una din părțile contractante nu-l va denunța, pe cale diplomatică, cu o înștiințare prealabilă de un an.

După expirarea acțiunii prezentului Acord investițiile efectuate anterior expirării acțiunii acestuia vor continua să beneficieze de protecția acestor dispoziții în decursul unei perioade suplimentare de douăzeci de ani.

Întocmit la Paris, la 8 septembrie 1997, în două versiuni originale, fiecare în limbile moldovenească și franceză, ambele texte fiind egal autentice.